

Sprawozdanie z działalności Fundacji Vis Maior za rok 2016.

Nazwa i dane adresowe fundacji:

Fundacja Vis Maior

ul. Bitwy Warszawskiej 1920 roku 10

02-366 Warszawa

Numer NIP: 525 225 35 42

Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 24.10.2002 r.

Numer KRS: 0000136590

Data uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego 28.10.2008 r.

Numer REGON: 015278749

Na początku okresu sprawozdawczego fundację reprezentował zarząd w składzie:

Jolanta Kramarz – prezes Fundacji;

Magdalena Raczyńska – wiceprezes Fundacji;

Krzysztof Kurowski – członek zarządu;

Dariusz Kupiecki – członek zarządu.

W okresie sprawozdawczym skład zarządu uległ zmianie.

Z funkcji członka zarządu zrezygnował Krzysztof Kurowski.

Nowymi członkami zarządu zostali: Anna Miętus i Jerzy Dżoga.

Na początku okresu sprawozdawczego Fundację reprezentowała rada w składzie:

Andrzej Matuszyński – przewodniczący rady;

Piotr Todys – członek rady;

Aneta Lejman – członek rady.

W okresie sprawozdawczym skład Rady uległ zmianie.

Z funkcji członka rady zrezygnował Piotr Todys.

Nowymi członkami rady zostali: Włodzimierz Zientarski i Piotr Frączak.

Cele Fundacji:

1. Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji wobec osób niepełnosprawnych oraz pomoc im i ich rodzinom w pokonywaniu ograniczeń związanych z niepełnosprawnością.
2. Włączanie społeczne osób niepełnosprawnych.
3. Propagowanie aktywności osób niepełnosprawnych, w szczególności w życiu publicznym, społecznym i zawodowym.
4. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.
5. Propagowanie dostępności przestrzeni, transportu, informacji i komunikacji oraz idei projektowania uniwersalnego.

Cele te Fundacja realizuje poprzez:

I. Działalność nieodpłatną:

1. Organizowanie i prowadzenie psychoterapii, socjoterapii, profilaktyki społecznej oraz poradnictwa psychologicznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie doradztwa prawnego w zakresie problematyki dotyczącej niepełnosprawności.
3. Prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.
4. Prowadzenie kampanii informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.
5. Działania na rzecz wdrażania w Polsce Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, dokumentów Rady Europy oraz Unii Europejskiej dotyczących osób niepełnosprawnych, monitorowanie ich wdrażania, upowszechniania wiedzy o nich.
6. Monitorowanie działań organów władzy publicznej w zakresie realizacji wolności i praw osób niepełnosprawnych oraz ochrony ich interesów.
7. Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym analiz, ekspertyz i programów działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
8. Organizowanie seminariów, konferencji, szkoleń i warsztatów skierowanych do osób niepełnosprawnych i/lub dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.
9. Utrzymywanie kontaktów z instytucjami działającymi zarówno w kraju, jak i za granicą, których doświadczenia mogą służyć realizowaniu celów Fundacji.
10. Wydawanie publikacji drukowanych, elektronicznych oraz w innych formach.

11. Promowanie i wspomaganie edukacji osób niepełnosprawnych, szczególnie w szkołach ogólnodostępnych.
12. Promowanie korzystania z pomocy psów asystujących poprzez przeprowadzanie akcji informacyjnych, szkolenie przyszłych właścicieli, ich bliskich i wolontariuszy, a także przygotowywanie do pracy psów asystujących.
13. Wspieranie instytucji prowadzących działania zbliżone do tych, które realizuje Fundacja Vis Maior, a szczególnie związanych ze szkoleniem psów asystujących.
14. Pomoc społeczna polegająca na świadczeniu osobom fizycznym, zakwalifikowanym do realizowanych przez Fundację programów, wsparcia finansowego i rzeczowego związanego z posiadaniem i szkoleniem psa asystującego.
15. Organizowanie i prowadzenie obozów oraz turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin.
16. Dbanie o rozwój kultury fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez turystykę i organizowanie imprez sportowych.
17. Umożliwianie zaspokajania potrzeb duchowych i religijnych osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom przez organizowanie rekolekcji, pielgrzymek, współpracę ze związkami wyznaniowymi.
18. Rozwijanie umiejętności artystycznych osób niepełnosprawnych oraz wspieranie ich aktywności w różnych dziedzinach życia kulturalnego.
19. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia infrastruktury rehabilitacyjnej, edukacyjnej oraz socjalnej, a w tym organizowanie i prowadzenie ośrodków wypoczynkowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

II. Działalność odpłatna:

1. Organizowanie i prowadzenie psychoterapii, socjoterapii, profilaktyki społecznej oraz poradnictwa psychologicznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie doradztwa prawnego w zakresie problematyki dotyczącej niepełnosprawności.
3. Prowadzenie kampanii informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu.
4. Działania na rzecz wdrażania w Polsce Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, dokumentów Rady Europy oraz Unii Europejskiej dotyczących

osób niepełnosprawnych, monitorowanie ich wdrażania, upowszechniania wiedzy o nich.

5. Monitorowanie działań organów władzy publicznej w zakresie realizacji wolności i praw osób niepełnosprawnych oraz ochrony ich interesów.
6. Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym analiz, ekspertyz i programów działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
7. Organizowanie seminariów, konferencji, szkoleń i warsztatów skierowanych do osób niepełnosprawnych i/lub dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością.
8. Utrzymywanie kontaktów z instytucjami działającymi zarówno w kraju, jak i za granicą, których doświadczenia mogą służyć realizowaniu celów Fundacji.
9. Wydawanie publikacji drukowanych, elektronicznych oraz w innych formach.
10. Promowanie i wspomaganie edukacji osób niepełnosprawnych, szczególnie w szkołach ogólnodostępnych.
11. Promowanie korzystania z pomocy psów asystujących poprzez przeprowadzanie akcji informacyjnych, szkolenie przyszłych właścicieli, ich bliskich i wolontariuszy, a także przygotowywanie do pracy psów asystujących.
12. Wspieranie instytucji prowadzących działania zbliżone do tych, które realizuje Fundacja Vis Maior, a szczególnie związanych ze szkoleniem psów asystujących.
13. Organizowanie i prowadzenie obozów oraz turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin.
14. Dbanie o rozwój kultury fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez turystykę i organizowanie imprez sportowych.
15. Umożliwianie zaspokajania potrzeb duchowych i religijnych osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom przez organizowanie rekolekcji, pielgrzymek, współpracę ze związkami wyznaniowymi.
16. Rozwijanie umiejętności artystycznych osób niepełnosprawnych oraz wspieranie ich aktywności w różnych dziedzinach życia kulturalnego.
17. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia infrastruktury rehabilitacyjnej, edukacyjnej oraz socjalnej, a w tym organizowanie i prowadzenie ośrodków wypoczynkowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Opis działalności statutowej:

Praca w Fundacji przebiegała zgodnie z planem przyjętym na 2016 rok.

Posiedzenia Zarządu odbywały się co miesiąc. Członkowie Zarządu pozostawali ze sobą w stałym kontakcie i w razie potrzeby konsultowali sprawy związane z działalnością Fundacji. Wszelkie zaistniałe wątpliwości wyjaśniano na bieżąco. Dzięki temu działania Fundacji były spójne i dynamiczne.

Spotkania dotyczyły:

- bieżącej działalności fundacji oraz realizowanych projektów,
- sposobów wydatkowania funduszy otrzymanych ze środków publicznych i darowizn,
- zasad współpracy z instytucjami oraz firmami realizującymi cele podobne do tych, jakie stawia sobie Fundacja,
- zasad współpracy z władzami terytorialnymi i organizacjami pozarządowymi, kreowania wizerunku Fundacji i Promowania jej działań,
- akcji jednoprocentowej,
- zasad przyznawania psów przewodników,
- zmiany zapisów w umowie przekazania psa,
- pozyskiwania nowych współpracowników,
- współpracy z wolontariuszami.

W październiku 2016 roku odbyło się dwudniowe spotkanie strategiczne z udziałem członków zarządu i rady fundacji. Podczas spotkania zweryfikowano misję i cele fundacji oraz dostosowano je do zmieniających się realiów. Zdefiniowano aktualne potrzeby odbiorców jej działań. Wskazano obszary, na których należy się skupić.

Opis działalności Fundacji Vis Maior

I. Promowanie i wspieranie aktywności osób z dysfunkcją wzroku

1. Kultura, sport i rekreacja

Instytucje kulturalne i sportowe co raz częściej zauważają potrzeby osób z dysfunkcją wzroku i starają się dostosować swoją ofertę do ich potrzeb. W ubiegłym roku Fundacja Vis Maior kontynuowała współpracę z Teatrem Ludowym w Krakowie oraz z warszawskimi teatrami, takimi jak: Teatr Rampa, Teatr Polski, Teatr Powszechny, Teatr Dramatyczny, Teatr Studio, Teatr Kapitol, Teatr Kamienica, Teatr Współczesny, Och Teatr, Bielańska Scena Muzyczna, oraz z kinem Luna. Dzięki życzliwości tych instytucji klienci Fundacji mogli korzystać z oferty promocyjnej, przygotowanej z myślą o nich.

Osoby z dysfunkcją wzroku niejednokrotnie zwracają uwagę na niedostosowanie oferty instytucji kulturalnych i edukacyjnych do ich potrzeb, ponieważ podczas zwiedzania nie zawsze mają możliwość swobodnego obejrzenia eksponatów. W 2016 roku Fundacja zorganizowała wyjścia do Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie i do Centrum Nauki Kopernik. Zwiedzający mieli możliwość dokładnego zapoznania się z poszczególnymi elementami wystaw i zadawania pytań. Spotkali się z życzliwością i otwartością przewodników oraz animatorów, którzy wykazali duże zrozumienie dla potrzeb osób niewidomych i – w miarę swoich możliwości – starali się wyjść im naprzeciw.

Odbyło się również 5 wyjść na wystawę dotyczącą Titanica, na której osoby niewidome mogły dotknąć elementów wystroju statku oraz imitacji góry lodowej.

Osoby niewidome mają ograniczone możliwości uprawiania sportu. Personel obiektów sportowych nie posiada odpowiedniego przygotowania do pracy z tą grupą klientów, a przede wszystkim ma wiele obaw wynikających z braku wiedzy nt. możliwości tych osób. Również oferta związana z turystyką i rekreacją jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Dlatego też Fundacja Vis Maior przygotowała propozycje dla miłośników aktywnych form spędzania czasu.

Nawiązaliśmy współpracę z Kręgielnią TB, dzięki czemu osoby niewidome mogły nieodpłatnie grać w kręgle.

W maju 2016 roku zorganizowaliśmy też kilkugodzinny spacer po puszczy kampinoskiej, dzięki czemu osoby niewidome i słabowidzące mogły bezpiecznie udać się do lasu, cieszyć jego urokiem oraz miło i aktywnie spędzić czas w towarzystwie harcerzy i wolontariuszy.

Kontynuowaliśmy współpracę z Centrum Rekreacji i Sportu przy ul. Conrada, dzięki czemu osoby niewidome i słabowidzące mogły uczestniczyć w kursie nauki pływania dostosowanym do ich potrzeb.

W 2016 roku z oferty kulturalno-sportowej fundacji skorzystało 320 osób. Doceniały one jej różnorodność. Zwracały też uwagę na to, że placówki kulturalne i sportowe coraz częściej zauważają potrzeby osób niewidomych.

2. Spotkania i imprezy integracyjne

Fundacja Vis Maior organizuje dla klientów spotkania tematyczne, podczas których mogą oni rozwijać swoje zainteresowania i pasje, a także dowiedzieć się wielu praktycznych rzeczy związanych z codziennym funkcjonowaniem.

Dużą popularnością cieszą się spotkania podróżnicze. Ich gośćmi są zarówno osoby niewidome, jak i widzące, które odwiedziły ciekawe miejsca i chcą o nich opowiedzieć. W 2016 roku o swoim pobycie w Turcji opowiadał wieloletni wolontariusz fundacji Michał Markiewicz. Uczestnicy spotkania próbowali kawy po turecku, słuchali tureckiej muzyki i dowiadywali się o panujących w Turcji obyczajach.

Kolejne spotkanie przeniosło nas w czasy PRL-u – Dariusz Kupiecki – członek zarządu fundacji – Wojciech Onyszkiewicz oraz Henryk Wujec opowiedzieli o powstaniu

Komitetu Obrony Robotników oraz o swojej działalności w tej organizacji. Goście nie tylko zapoznali nas z dziejami KOR-u, lecz także pokazali, jak wyglądała technika sitodruku umożliwiająca powielanie niezależnych publikacji w tzw. drugim obiegu wydawniczym.

Trzecie spotkanie stanowiło pokłosie projektu "Niewidomi na posiedzeniach organów władzy publicznej", o którym poniżej. Tym razem gościliśmy w fundacji posła PiS Jarosława Krajewskiego, który zapoznawał nas z kulisami pracy parlamentu. Uczestnicy wspomnianego projektu wyrazili bowiem chęć zapoznania się z pracą sejmiku "od kuchni".

Fundacja zorganizowała również spotkania i imprezy okolicznościowe z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy. W karnawale zorganizowaliśmy zabawę z tańcami i poczęstunkiem, w której wzięło udział około 50 osób.

Spotkania w Vis Maior stanowią bardzo dobrą okazję do rozmowy i wymiany doświadczeń związanych z bezwzrokowym funkcjonowaniem. Są niezwykle ważne dla osób, które tracą bądź niedawno straciły wzrok. Mogą one bowiem poznać osoby niewidome prowadzące aktywny tryb życia. To właśnie od takich dobrze zrehabilitowanych ludzi dowiadują się, jak niewidomi radzą sobie z różnego rodzaju trudnościami w codziennym funkcjonowaniu oraz w pracy. W spotkaniach zorganizowanych przez fundację w 2016 roku wzięło udział 100 osób.

Ponad 700 osób niewidomych i słabowidzących otrzymywało informacje o jej działaniach za pośrednictwem newsletteru, a jeszcze więcej mogło zapoznać się z aktualną ofertą poprzez stronę internetową Fundacji oraz poprzez portal www.facebook.com.

3. „Wiele potrafię bezwzrokowo 2013”

"Wiele potrafię bezwzrokowo 2013" to projekt wieloletni, dofinansowany przez PFRON. W okresie sprawozdawczym był kontynuowany trzeci etap realizacji projektu, który zakończył się 31 marca 2016.

Projekt jest skierowany do osób niewidomych i słabowidzących zamieszkałych na terenie województwa mazowieckiego. Ma on na celu wspieranie osób z dysfunkcją wzroku w ich dążeniu do samodzielności i do zwiększania aktywności życiowej. W tym etapie projektu wsparciem zostały objęte 34 osoby, z których 6 mogło skorzystać z więcej niż jednego rodzaju szkolenia. Kontynuowano zajęcia z orientacji przestrzennej oraz indywidualne kursy komputerowe (w obu przypadkach ze wsparcia korzystało po 15 osób). Odbył się również cykl trzech 4-godzinnych grupowych warsztatów z ekonomistą. Jak zwykle ogromnym zainteresowaniem cieszyła się nauka orientacji przestrzennej i bezwzrokowej obsługi komputera.

Wzięcie miały również warsztaty ekonomiczne, szczególnie te dotyczące bankowości internetowej i mobilnej oraz zakupów w sieci.

Umiejętności zdobyte podczas kursów bezwzrokowej obsługi komputera oraz orientacji przestrzennej w znacznym stopniu zwiększyły samodzielność i niezależność uczestników, ponieważ lepsza mobilność osób niewidomych pozwala im sprawniej funkcjonować w życiu codziennym oraz daje większe możliwości w zakresie szukania pracy,

a także wyboru aktywnych form spędzania czasu. Poza tym, opanowanie obsługi komputera jest obecnie wręcz nieodzowne do wykonywania prawie każdej pracy zawodowej.

Całkowita wartość III okresu rozliczeniowego wynosiła *126 201,29 zł*.

4. „Kurs na samodzielność”

„Kurs na samodzielność. Podnoszenie samodzielności osób niewidomych w różnych obszarach funkcjonowania” to projekt wieloletni, dofinansowany ze środków PFRON. 31 marca 2016 zakończył się jego drugi etap. Całkowita wartość tego etapu wynosiła *193 198,14 zł*.

W ramach kontynuacji odbyły się dwa sześciodniowe szkolenia: w lutym – warsztaty z zakresu nauki prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wizażu ze stylizacją, natomiast w marcu – warsztaty z zakresu wykorzystania narzędzi internetowych i nawigacji GPS.

Dla uczestników obu szkoleń zostały wykonane indywidualne plany działania, czyli diagnoza potrzeb, na podstawie której opracowano zakres omawianych zagadnień. W pierwszym szkoleniu wzięło udział 10 osób. Uczestnicy nie tylko uczyli się przygotowywania potraw, lecz także wymieniali się własnymi doświadczeniami z prac kuchennych oraz sposobami na bezpieczne, bezwzrokowe wykonanie poszczególnych czynności. Po zakończeniu warsztatów wszyscy otrzymali przepisy, by mogli samodzielnie przyrządzać dania, które robili podczas zajęć. Były to zarówno dania obiadowe (np. babka kartoflana), jak i desery (np. ciasto marchwiowe). Podczas spotkań grupowych z wizażystką uczestnicy dowiedzieli się, jakie są rodzaje sylwetek człowieka, w jakich fasonach dane osoby wyglądają korzystnie oraz jak tuszować niedoskonałości figury. Zajęcia indywidualne z kolei zależały już od tego, co dla kogoś jest najważniejsze i najtrudniejsze w kwestii jego wyglądu. Jednak każda z osób miała zrobioną analizę kolorystyczną, czyli dowiedziała się, jaki typ urody posiada i w jakich kolorach będzie jej do twarzy. Uzupełnienie warsztatów stanowiły zajęcia z robótek ręcznych, na których uczestnicy wykonywali m.in. ozdoby z filcu.

Z kolei w marcu 2016 roku odbyło się szkolenie z zakresu wykorzystania narzędzi internetowych i nawigacji GPS. Wzięło w nim udział 10 uczestników, którzy znali obsługę komputera na poziomie średniozaawansowanym i chcieli poszerzyć swoje umiejętności. Warsztaty objęły następujące zagadnienia: portale społecznościowe, aktualizacja stron internetowych (np. WordPress), pisanie blogów, korzystanie z bankowości internetowej, bezpieczne zakupy w Internecie oraz praktyczne wykorzystanie nawigacji satelitarnej GPS w terenie.

1 kwietnia 2016 rozpoczął się trzeci etap realizacji projektu i potrwa do 31 marca 2017 roku. Jego całkowita wartość wynosi *180 461,34 zł*.

W ramach tego etapu odbyły się dwa szkolenia: pierwsze z zakresu rehabilitacji podstawowej, a drugie – z wykorzystania narzędzi internetowych i nawigacji GPS w terenie.

W szkoleniu z rehabilitacji podstawowej wzięło udział 18 osób. Podczas trzytygodniowego kursu miały one możliwość skorzystania z następujących form wsparcia (przydzielanych na podstawie wykonanej wcześniej diagnozy potrzeb rehabilitacyjnych):

z nauki bezwzrokowego dziesięciopalcowego pisania na klawiaturze, nauki pisma Braille'a, czynności dnia codziennego (treningu funkcjonowania codziennego), gimnastyki porannej ogólnorozwojowej, zajęć z orientacji przestrzennej oraz z indywidualnego i grupowego wsparcia psychologicznego. Po zakończeniu szkolenia uczestnicy zostali objęci wsparciem (do końca drugiego etapu projektu). Pozostawali w telefonicznym i mailowym kontakcie z Fundacją. W trakcie rozmów wskazywali na swoje obawy i wątpliwości, które wspólnie z tyflopedagogiem omawiali.

Drugie szkolenie, które odbyło się w okresie sprawozdawczym, dotyczyło wykorzystania narzędzi internetowych oraz nawigacji GPS i było przeznaczone dla 10 osób. Zostało ono dostosowane do potrzeb i umiejętności uczestników, ponieważ i dla tej grupy osób została wykonana diagnoza umiejętności i potrzeb. Podczas zajęć uczyły się one korzystania z aplikacji i narzędzi internetowych (e-zakupy, bankowość elektroniczna, blogowanie, aktualizacja strony www, funkcje Google) oraz wykorzystania technologii GPS w poruszaniu się.

Uczestnicy szkoleń przeprowadzonych w ramach projektu zgodnie uznali je za bardzo potrzebne i pomocne zarówno w aktywniejszym uczestnictwie w życiu, jak i w zwiększaniu szans na rynku pracy.

5. „Pies mądry GPS 2014”

Celem projektu jest poprawa jakości funkcjonowania osób niewidomych poprzez zakup psów, przygotowanie ich do roli przewodników, a następnie przekazywanie ich osobom niewidomym.

Do 31 marca 2016 roku trwał drugi etap wieloletniego projektu „Pies mądry GPS 2014”, dofinansowanego ze środków PFRON. Jego całkowita wartość wynosiła 256 591,45 zł.

W ramach kontynuacji tego etapu pies zakupiony w październiku 2014 ukończył szkolenie, po nim dwumiesięczny proces zżywania się i w marcu 2016 został przekazany osobie niewidomej.

Swoje szkolenie kontynuowało również troje szczeniąt zakupionych w styczniu 2015 roku.

1 kwietnia 2016 rozpoczął się trzeci etap realizacji projektu i potrwa do 31 marca 2017. Jego całkowita wartość wynosi 194 053,48 zł.

W ramach tego etapu zrealizowano następujące działania:

- 3 psy zakupione w styczniu 2015 r. ukończyły szkolenie, a następnie przeszły proces zżywania się i zostały przekazane swoim niewidomym opiekunom.
- Pies zakupiony w październiku 2015 przechodził szkolenie do końca okresu sprawozdawczego.
- 3 psy zakupione w styczniu 2016 rozpoczęły szkolenie, które kontynuowały do końca okresu sprawozdawczego.

- Wszystkie zwierzęta, które w okresie sprawozdawczym zostały przekazane osobom niewidomym, otrzymały "Certyfikaty psa asystującego".
- W trzecim etapie projektu 8 psów wyszkolonych wcześniej skorzystało z lekcji doszkalających follow-up (po 8 godz. każdy).

W ramach trzeciego etapu projektu odbyło się również szkolenie dla 15 kandydatów na posiadaczy psów przewodników. Podczas warsztatów kandydaci brali udział w zajęciach grupowych z trenerem psów, lekarzem weterynarii oraz prawnikiem. Uczestnicy dowiedzieli się, na czym polega praca psa przewodnika. Poznali podstawowe zagadnienia związane z jego pielęgnacją i zdrowiem. Uzyskali też informacje o prawach i obowiązkach osób poruszających się z psami. Poza tym, kandydaci wzięli udział w indywidualnych konsultacjach psychologicznych i tyflopedagogicznych, które służyły sprawdzeniu, jak radzą sobie oni w przestrzeni miejskiej (jak rozumieją przestrzeń, wysłuchują ruchu ulicznego, itd.). Natomiast psycholog rozmawiał z kandydatami o ich celach, dążeniach, marzeniach i potrzebach w kontekście roli, jaką miałyby odgrywać w ich życiu pies przewodnik.

Wszystkie te czynniki mają ogromne znaczenie dla możliwości pełnego skorzystania z pomocy psa asystującego.

Po zakończeniu szkolenia wszyscy uczestnicy otrzymali pisemne decyzje wraz z uzasadnieniem opinii komisji. Decyzje te mogły informować bądź o zakwalifikowaniu (bezwarunkowym lub warunkowym) do programu przekazywania psów przewodników, bądź o wycofaniu kandydata z programu. Ponadto, każda z osób miała prawo zrezygnować z dalszego ubiegania się o psa przewodnika.

6. Projekt „Inwestycje dla wszystkich?”

Liderem projektu był Oddział Łódzki Polskiego Związku Głuchych a partnerami Vis Maior, TUS i Táknsmiðjan ehf (Islandia). Projekt był finansowany ze środków funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji realizowanego przez Fundację im. Stefana Batorego i Polską Fundację Dzieci i Młodzieży.

Projekt rozpoczął się 1 września 2014 i trwał do 29 lutego 2016 roku. W okresie sprawozdawczym było kontynuowane sprawdzanie, jak zrealizowano 250 inwestycji finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz czy uwzględniono w nich zasadę równego dostępu i niedyskryminacji. Nikt dotychczas nie badał teatrów, dworców, pociągów czy budynków użyteczności publicznej powstałych lub zakupionych za pieniądze z UE pod względem ich dostępności dla osób niewidomych, głuchych i niepełnosprawnych ruchowo. Efekt audytów stanowią zalecenia dla realizacji inwestycji w latach 2014-20 oraz przygotowanie grupy osób, która będzie potrafiła jeszcze lepiej i skuteczniej upominać się o prawa osób z niepełnosprawnością. Dodatkowy wynik projektu to usunięcie najbardziej rażących utrudnień w inwestycjach powstałych w latach 2007-2013.

Wyjątkowość naszego przedsięwzięcia polegała na tym, że współpracowały ze sobą organizacje zajmujące się różnymi typami niepełnosprawności, a co za tym idzie różnymi potrzebami w zakresie dostępności. Postawiliśmy na kompleksowość działań. Eksperti i ekspertki z Polskiego Związku Głuchych z Łodzi, fundacji Vis Maior i fundacji TUS

z Warszawy oraz przedstawiciele islandzkich głuchych wspólnie przygotowali narzędzia do prowadzenia audytów, przeszkolili osoby badające dostępność inwestycji i przygotowali raport dla polskiego rządu i Komisji Europejskiej.

Inwestycje poddane audytowi zostały wybrane w drodze losowania spośród wszystkich sfinansowanych w ramach programów operacyjnych Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka, regionalnych programów operacyjnych i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

29 lutego 2017 odbyła się konferencja podsumowująca projekt.

8. „Niewidomi na posiedzeniach organów władzy publicznej”

Od 2 marca 2015 do 30 kwietnia 2016 roku fundacja Vis Maior realizowała projekt pt. „Niewidomi na posiedzeniach organów władzy publicznej”, dofinansowany przez Fundację im. Stefana Batorego, w ramach programu „Obywatele dla demokracji”. Celem projektu było zwiększenie udziału osób niewidomych w decydowaniu o sprawach publicznych.

Od początku istnienia fundacji wychodziliśmy z założenia, że to osoby niewidome powinny brać sprawy w swoje ręce i mieć wpływ na dotyczące ich decyzje, a wręcz uczestniczyć w ich podejmowaniu.

Nasze działania kierowaliśmy do osób aktywnych z terenu Warszawy, Łodzi i Gdańska, które chciałyby dowiedzieć się jak funkcjonują poszczególne organy władzy i poznać możliwości własnego wpływu na sprawy publiczne.

W ramach kontynuacji działań uczestnicy projektu brali udział jako obserwatorzy w posiedzeniach rad samorządu terytorialnego, Sejmu i Senatu oraz komisji tematycznych tych organów. Potem – podczas dyskusji prowadzonych przez doświadczonych moderatorów – omawiali spostrzeżenia i wyciągali wnioski.

Ponadto w siedzibie fundacji odbywały się spotkania uczestników z kadrą projektu. Spotkania dotyczyły np. tego, czym jest rzecznictwo oraz na czym polegają konsultacje społeczne.

W kwietniu 2016 odbyła się konferencja prasowa podsumowująca projekt.

W ramach projektu powstał film "Otwórz oczy" (w tym wersja z audiodeskrypcją), a także "Przewodnik obywatelski", który odpowiada m.in. na następujące pytania:

- Jak tworzy się prawo w Polsce?
- Jakie funkcje pełnią poszczególne organy sejmu i senatu?
- Na czym polega praca posła i senatora?
- Jak pracuje rada miasta?
- Co to są Komisje Dialogu Społecznego.

Przewodnik ten jest dostępny na naszej stronie internetowej: www.niewidze.pl.
Całkowita wartość projektu wynosiła 162 000 złotych.

9. "Wie, kto pyta"

"Wie, kto pyta" to projekt ogólnopolski dofinansowany ze środków PFRON. Jego realizacja trwała od 1 czerwca do 31 grudnia 2016 roku.

Oferowaliśmy bezpłatne porady psychologa, prawnika, tyflop pedagoga i informatyka.

Prawnik udzielał wskazówek - co zrobić, kiedy prawa osób niewidomych nie były przestrzegane oraz z jakich ulg i uprawnień mogą one skorzystać. Tyflop pedagog podpowiadał, jakie urządzenia ułatwią codzienne funkcjonowanie. Informatyk doradzał, z jakiego sprzętu komputerowego i oprogramowania warto korzystać.

Uczestnicy projektu mogli też skorzystać z pomocy psychologa, który bądź osobiście udzielał wsparcia, bądź w razie potrzeby podpowiadał, gdzie go szukać.

Projekt kierowaliśmy również do członków rodzin osób niewidomych. Mogli oni dowiedzieć się, jak je wspierać w codziennym życiu i jak radzić sobie w sytuacji, kiedy bliska osoba traci wzrok.

Pracodawcy, chcący zatrudnić osobę niewidomą, mieli możliwość zapytać o przysługujące im uprawnienia i dostosowanie stanowiska pracy.

Placówki edukacyjne i kulturalne, firmy oraz instytucje, otrzymywały fachowe wskazówki, jak obsłużyć niewidomego klienta lub dostosować swoją ofertę do jego potrzeb.

Wszystkie porady w ramach projektu były udzielane zdalnie – e-mailowo lub telefonicznie.

Całkowita wartość projektu wynosiła 24 187 zł.

10. "Wybierz samodzielność"

"Wybierz samodzielność" to projekt wieloletni, dofinansowany ze środków PFRON. Jego pierwszy etap rozpoczął się 1 kwietnia 2016 i potrwa do 31 marca 2017. Całkowita wartość tego etapu wynosi 122 157,39 zł.

Celem projektu jest usamodzielnianie osób z dysfunkcją wzroku, poprawa ich mobilności, możliwości komunikowania się oraz dostępu do informacji, wiedzy o nowoczesnych sprzętach rehabilitacyjnych i technologiach. W dalszej perspektywie czasowej przeciwdziałanie ich wykluczeniu społeczno-zawodowemu.

54 osoby niewidome i słabowidzące z województwa mazowieckiego miały możliwość skorzystania z następujących zajęć:

- 1) Orientacji przestrzennej (poruszania się z białą laską), czynności życia codziennego, nauki braila,

- 2) Nauki bezwzrokowej obsługi komputera i urządzeń specjalistycznych, przeznaczonych dla osób z dysfunkcją wzroku (na poziomie podstawowym i/lub średniozaawansowanym)
- 3) Poradnictwa psychologicznego, tyflopedagogicznego, technicznego, stylizacyjnego (dbanie o wygląd)
- 4) Kursu języka angielskiego (poziom podstawowy i średniozaawansowany).

Uczestnicy projektu mogli również korzystać ze wsparcia asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.

Działania projektowe będą kontynuowane w 2017 roku.

11. "Ruszaj w miasto – niewidomi bezpieczni i samodzielni"

"Ruszaj w miasto – niewidomi bezpieczni i samodzielni" to projekt dofinansowany ze środków Urzędu m.st. Warszawy. Jego realizacja trwała od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016. Projekt był kierowany do 20 mieszkańców Warszawy, szczególnie Pragi-Północ, Pragi-Południe i Targówka. Osoby niewidome i słabowidzące mogły skorzystać z zajęć z zakresu orientacji przestrzennej i/lub wykonywania codziennych czynności (średnio 30 godz. na osobę). W ramach projektu w siedzibie fundacji odbyło się również sześć 3-godzinnych grupowych warsztatów kulinarnych, z których każdy stanowił kolejny stopień kuchennego wtajemniczenia: zaczynając od przygotowania kanapek i prostych sałatek, a kończąc na gotowaniu, pieczeniu i smażeniu.

Zajęcia indywidualne cieszyły się jak zwykle ogromnym powodzeniem, ponieważ uczestnicy projektu poznawali potrzebne im trasy, a domowych czynności uczyli się we własnej przestrzeni i na własnym sprzęcie. Natomiast warsztaty grupowe stanowiły świetną okazję poznania nowych osób i wymiany doświadczeń na temat bezwzrokowego radzenia sobie w domu.

Całkowita wartość projektu wynosiła 39 360 zł.

II. Promowanie pozytywnych postaw wobec osób niewidomych i słabowidzących

1. Wolontariat

Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy fundacja może działać znacznie sprawniej. Poprzez włączanie się w jej pracę wyrażają oni swoje poparcie dla wartości, jakie propaguje. W siedzibie organizacji prowadzone są szkolenia dla wolontariuszy, podczas których uczą się, jak współpracować z osobami niewidomymi.

W 2016 roku w działania Fundacji Vis Maior zaangażowanych było 30 wolontariuszy. Odegrali oni niezwykle ważną rolę we wspieraniu aktywności osób z dysfunkcją wzroku. Pomagali im bowiem w docieraniu w nieznanne miejsca, robieniu zakupów, w załatwianiu formalności w urzędach. Byli również zaangażowani podczas organizowanych przez Fundację wyjść, spotkań, konferencji, a także działań projektowych, np. szkoleń. Ich Pomoc

była też bardzo przydatna podczas prac biurowych. Angażowali się również w opiekę nad psami, które albo zostaną przewodnikami niewidomych, albo już pełnią tę funkcję.

Fundacja docenia wysiłek wolontariuszy, dlatego wystawia im rekomendacje, ponieważ okazują się one pomocne, zwłaszcza studentom starającym się o stypendia lub szukającym pracy.

2. Rotary Club Kraków

Od czerwca 2014 współpracuje z Fundacją Vis Maior Rotary Club Kraków. Stanowi on część stowarzyszenia Rotary International, którego dewizą jest: "Service above self", czyli "Czyń innym dobro" – w wolnym tłumaczeniu na polski. Zgodnie z tym mottem, Rotary Club postanowił pomóc nam w wyszkoleniu psa przewodnika – przekazał nam na ten cel 30 tysięcy złotych. 21 maja 2016 roku, podczas dorocznego pikniku Rotary Club Kraków, prezes Vis Maior Jolanta Kramarz oraz trenerki: Monika Krzezińska i Barbara Lewandowska-Wawer dokonały symbolicznego przekazania psa Piotrowi Tarasewiczowi z Krakowa.

3. Współpraca z Parkiem Handlowym „Zakopianka”

W grudniu 2015 r. Fundacja Vis Maior nawiązała współpracę z Parkiem Handlowym „Zakopianka”, który przekazał 30 tys. zł. na wyszkolenie psa przewodnika. Pies otrzymał imię Zako i w całym okresie sprawozdawczym przechodził szkolenie. Co miesiąc informowaliśmy przedstawicielkę Zakopianki o postępach Zako, a kolejne etapy szkolenia ilustrowaliśmy zdjęciami. W 2017 roku Zako zostanie przekazany osobie niewidomej.

4. Współpraca z firmą Royal Canin Polska

W maju 2016 roku firma Royal Canin Polska rozpoczęła – we współpracy z Fundacją Vis Maior – czwartą edycję akcji "Wspieram szkolenie psa przewodnika". W ramach akcji Royal Canin dofinansował szkolenie psów przewodników kwotą 10.000 zł., a Fundacja pomagała w merytorycznym opracowaniu materiałów związanych z akcją oraz dostarczyła zdjęcia ilustrujące proces zżywania się osoby niewidomej z psem, jak również współpracę ludzko-psiego duetu.

Akcja trwała do 31 sierpnia 2016 i była prowadzona za pośrednictwem fanpage na portalu Facebook.

5. Warsztaty dla pracowników firmy Sodexo Polska.

W czerwcu 2016 r. przedstawicielka fundacji Joanna Witkowska przeprowadziła warsztaty na temat funkcjonowania osób niewidomych i pracy psa przewodnika dla pracowników Sodexo Polska. Uczestnicy spotkania dowiedzieli się, na czym polega specyfika współpracy osoby niewidomej z psem przewodnikiem; jak powinni się zachować wobec ludzko-psiego duetu; jak we właściwy i bezpieczny sposób pomóc osobie niewidomej; jakie następstwa mogą mieć różne uszkodzenia wzroku, itd.

6. Promocja Fundacji Vis Maior oraz aktywności osób niewidomych poprzez udział w piknikach i innych wydarzeniach.

Fundacja Vis Maior promowała zarówno swoją działalność, jak i aktywność osób niewidomych poprzez:

- Informowanie uczestników o działaniach fundacji oraz o rzeczywistych możliwościach osób z dysfunkcją wzroku,
- Prezentowanie pomocy ułatwiających życie osobom niewidomym i słabowidzącym,
- Informowanie o możliwościach, jakie daje osobie niewidomej współpraca z psem przewodnikiem, o właściwym zachowaniu wobec duetu człowiek – pies przewodnik,
- Pokazywanie pracy czworonożnego pomocnika,
- Rozdawanie materiałów informacyjnych nt. działalności fundacji.

Działo się to podczas następujących wydarzeń:

- Konferencji Reha for the Blind in Poland zorganizowanej przez Fundację Szansa dla Niewidomych,
- Pikniku z okazji Dnia Dziecka zorganizowanego przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich.

III Członkostwo w koalicjach, udział w pracach legislacyjnych i działania rzecznicze

1. Członkostwo w koalicjach

Fundacja Vis Maior jest członkiem Koalicji Równych Szans, Koalicji Sprawna Demokracja, Koalicji na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością oraz Federacji Mazowia. Należymy również do Forum Dostępnej Cyberprzestrzeni, a od stycznia do czerwca 2016 przewodniczyliśmy tej organizacji. Angażując się w działania mające na celu zmianę przepisów, które ograniczają niezależność osób niepełnosprawnych w zakresie równego dostępu do dóbr i usług w przestrzeni publicznej, fundacja przyczynia się do poprawy ich sytuacji w naszym kraju. Dzięki wprowadzonym zmianom osoby niewidome mogą pełniej uczestniczyć w życiu społecznym i zyskują szanse na większą niezależność.

2. Udział w pracach zespołów parlamentarnych

W okresie sprawozdawczym Fundacja Vis Maior brała aktywny udział w pracach dwóch zespołów parlamentarnych: Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Osób z Niepełnosprawnością Narządu Wzroku. Przedstawiciele fundacji zawsze starają się uczestniczyć w posiedzeniach obu tych gremiów, ponieważ uważamy, że osoby z dysfunkcją wzroku powinny mieć wpływ na sprawy i na decyzje, które ich dotyczą.

3. Udział w nieformalnej platformie „Niewidomi razem”

W 2015 roku organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z dysfunkcją wzroku utworzyły nieformalną platformę „niewidomi razem”. W jej ramach powstała lista mailingowa, która funkcjonowała również w okresie sprawozdawczym. Dzięki uczestnictwu

w tej liście przedstawiciele fundacji mieli okazję brać udział w wymianie informacji pomiędzy poszczególnymi organizacjami.

4. Udział w debatach eksperckich w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - wspólna sprawa”

W 2016 roku prezes fundacji Jolanta Kramarz jako ekspert wzięła udział w 5 debatach zorganizowanych w ramach projektu Polskiego Forum Osób Niepełnosprawnych „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”. Jedną z debat dotyczyła np. wdrażania konwencji w obszarze mobilności osób z niepełnosprawnościami.

5. Udział w posiedzeniach Zespołu ds. Wykonywania Postanowień Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Przedstawicielki Fundacji Vis Maior: Jolanta Kramarz, Magdalena Raczyńska i Anna Miętus brały udział w posiedzeniach Zespołu ds. wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W skład Zespołu, który koordynuje działania związane z wdrażaniem Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (ratyfikowanej przez Polskę w 2012 r.), wchodzi przedstawiciele osiemnastu ministerstw zobowiązanych do wdrażania postanowień tej Konwencji.

6. Udział w Kongresie Osób z Niepełnosprawnościami

We wrześniu 2016 r. prezes Fundacji Vis Maior Jolanta Kramarz wzięła udział jako panelistka w Kongresie Osób z Niepełnosprawnościami, zorganizowanym przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego. Panel dotyczył praw kobiet.

IV. Działanie na rzecz dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami

Fundacja Vis Maior aktywnie i regularnie angażuje się w prace Komisji Dialogu Społecznego ds. Niepełnosprawności, w tym w prace istniejącej przy niej grupy, która zajmuje się dostępnością przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami. Jako organizacja, która kładzie ogromny nacisk na aktywność osób z niepełnosprawnością wzroku, lobbowałam za powołaniem Pełnomocnika ds. Dostępności przy Urzędzie m.st. Warszawy i takie stanowisko zostało utworzone. Uczestniczyliśmy w ustaleniach dotyczących budowy kładki rowerowo-piesznej na moście Łazienkowski oraz wind na moście Poniatowskiego.

W styczniu 2016 przedstawicielki Fundacji Anna Miętus i Magdalena Raczyńska uczestniczyły w testach wyremontowanych przystanków autobusowych, posiadających nowego rodzaju udogodnienia dla pasażerów o ograniczonej możliwości poruszania się. Testy zostały zorganizowane przez ZDM przy współpracy z ZTM i dotyczyły m.in. przystanku Mycielskiego na Grochowie. Pilotażowo wprowadzono tam zaokrąglone krawężniki peronowe, pasy ostrzegawcze oraz pasy prowadzące wraz z polem oczekiwania na wysokości II drzwi autobusu. Przedstawicielki fundacji przekazały swoje uwagi z punktu widzenia korzystania z takich przystanków zarówno przez osoby niewidome, jak i słabowidzące.

Mamy nadzieję, że uczestnictwo w tego rodzaju testach ułatwi takie projektowanie przystanków, żeby były one przyjazne dla osób z dysfunkcją wzroku.

V. Obecność w mediach

Fundacja Vis Maior dba o dobre kontakty z mediami. W jej odczuciu odgrywają one niezwykle ważną rolę w kreowaniu pozytywnego wizerunku osób niewidomych i słabowidzących oraz promowaniu ich aktywności. Fundacja szczególnie ceni sobie obecność spraw osób z dysfunkcją wzroku w mediach, ponieważ wiedza społeczeństwa o rzeczywistych możliwościach i potrzebach takich osób jest wciąż jeszcze znikoma.

W 2016 roku Fundacja Vis Maior kontynuowała współpracę z Antyradiem, w ramach której prezes Jolanta Kramarz bierze udział w cotygodniowej audycji i opowiada o problemach, z jakimi muszą mierzyć się osoby niewidome podczas samodzielnego poruszania się w przestrzeni publicznej. Wizyty w Antyradiu zaowocowały również współpracą z Włodzimierzem Zientarskim – znanym dziennikarzem motoryzacyjnym, który w okresie sprawozdawczym został członkiem rady Fundacji.

Poza tym Fundacja Vis Maior była obecna w następujących mediach ogólnopolskich i lokalnych:

1. Program I Polskiego Radia,
2. Program IV Polskiego Radia,
3. Radio Tok Fm,
4. Radio Zet Gold,
5. Radio WNET,
6. Radio Plus,
7. Radio dla Ciebie,
8. Radio PiK,
9. TVP I,
10. TVP III Bydgoszcz.

VI. Uchwały

1. Uchwały Rady Fundacji Vis Maior:

- Uchwała rady Fundacji Vis Maior nr 1/2016 o powołaniu członków rady z 13 stycznia 2016
- Uchwała Rady Fundacji Vis Maior nr 2.2016 o powołaniu nowego członka zarządu z 16 stycznia 2016
- Uchwała rady Fundacji Vis Maior nr 3/2016 o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za rok 2015 z 23 czerwca 2016
- Uchwała rady Fundacji Vis Maior nr 4/2016 o zatwierdzeniu sprawozdania merytorycznego za 2015 rok z 23 czerwca 2016

- Uchwała Rady Fundacji Vis Maior nr 5/2016 o powołaniu nowego członka zarządu z 21 października 2016
- Uchwała rady fundacji Vis Maior nr 6/2016 o zmianie statutu z 16 listopada 2016

2. Uchwały Zarządu Fundacji Vis Maior:

- Uchwała zarządu Fundacji Vis Maior nr 1/2016 o powołaniu wiceprezesa fundacji z 26 stycznia 2016

Jolanta Kramarz – prezes Fundacji

Magdalena Raczyńska – wiceprezes Fundacji

Anna Miętus – członek zarządu

Dariusz Kupiecki – członek zarządu

Jerzy Dżoga – członek zarządu